

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 241/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. augusta 2008 predbežne prerokoval sťažnosť P. K., B. B., zastúpeného advokátkou Mgr. A. C., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé, verejné prerokovanie veci v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 181/2007 a jeho rozsudkom z 28. februára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2008 doručená sťažnosť P. K., B. B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. A.

C., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé, verejné prerokovanie vecí v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 181/2007 a jeho rozsudkom z 28. februára 2008 (ďalej len „rozsudok z 28. februára 2008“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobou podanou 10. septembra 2003 Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sa žalobkyňa domáhala voči sťažovateľovi (ako žalovanému) zaplata sumy 53 995 Sk s príslušenstvom. Žalobkyňa svoje nároky odôvodňovala zmluvným záväzkom, ktorý prevzali sťažovateľ spolu so svojou vtedajšou manželkou (ako kupujúci) v zmluve o prevode vlastníctva bytu z 5. augusta 1996 uzavretej so žalobkyňou (ako predávajúcou). Konanie bolo vedené okresným súdom pod sp. zn. 15 C 61/04.

Okresný súd rozsudkom č. k. 15 C 61/04-66 z 18. januára 2005 (ďalej len „rozsudok z 18. januára 2005“) uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 53 995 Sk s príslušenstvom a nahradiť trovy konania.

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) na základe odvolania sťažovateľa svojím rozsudkom sp. zn. 14 Co 229/06 z 27. februára 2007 (ďalej len „rozsudok z 27. februára 2007“) potvrdil rozsudok okresného súdu z 18. januára 2005. Krajský súd v rozsudku zároveň samostatným výrokom pripustil dovolanie proti svojmu rozsudku z 27. februára 2007, čo po právnej stránke odôvodnil otázkou zásadného významu.

Na základe sťažovateľom podaného dovolania najvyšší súd v dovolacom konaní preskúmal rozsudok krajského súdu z 27. februára 2007 a rozsudkom z 28. februára 2008 dovolanie sťažovateľa zamietol.

Sťažovateľ vidí porušenie ním označených základných a iných práv v postupe a rozsudku najvyššieho súdu z 28. februára 2008.

Sťažovateľ namietal nezákonnosť a neústavnosť konania pred okresným súdom, ktorú najvyšší súd pri svojom rozhodovaní o dovolaní nezohľadnil. Podľa sťažovateľa okresný súd vydal vo veci dva platobné rozkazy (prvý bol podľa sťažovateľa zrušený, pretože mu ho nebolo možné doručiť, a druhý bol zrušený na základe sťažovateľom podaného odporu).

Ďalšia námietka sťažovateľa proti rozsudku najvyššieho súdu z 28. februára 2008 spočíva v tom, že najvyšší súd si neosvojil právny názor sťažovateľa, podľa ktorého zmluvný záväzok, o ktorý žalobkyňa opierala svoje nároky voči sťažovateľovi, zaväzoval sťažovateľa spolu s jeho bývalou manželkou, a preto „... *títo manželia majú byť obaja účastníkmi predmetného konaní (pozn. správne konania). Akákoľvek zmena v majetkových pomeroch manželov, aj keď ide o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nemá... právny dosah na práva a povinnosti vyplývajúce zo Zmluvy o prevode vlastníctva k bytu... v prejednávanej veci len taký žalobný návrh, ktorým sa navrhovateľ domáha plnenia voči kupujúcim, t. j. obom manželom, môže byť úspešne uplatnený na súde. Vynechanie jedného účastníka zmluvného vzťahu z konania na súde dáva dôvod považovať súdne konanie od počiatku za zmätočné.*“.

Podľa sťažovateľa sa všeobecné súdy rozhodujúce v jeho veci, vrátane najvyššieho súdu, „nevysporiadali s námietkami sťažovateľa... pričom svoje rozhodnutie dostatočne právne a fakticky nezdôvodnili“. Sťažovateľ ďalej poukázal na to, „že vo svojich opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam všeobecných súdov namietal aj neplatnosť Zmluvy o prevode vlastníctva bytu... pre rozpor so zákonom č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov“ a že súdy nesprávne a nedostatočne ustálili dôvodnosť nárokov žalobkyne uplatnených voči sťažovateľovi, čo sa týka ich výšky.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu z 28. februára 2008 a vyslovil porušenie označených práv týmto rozsudkom, zrušil ho a vrátil mu vec na ďalšie konanie a tiež priznal sťažovateľovi náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy,

ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ so svojou vtedajšou manželkou uzavreli 5. augusta 1996 ako nadobúdatelia (kupujúci) s predávajúcou zmluvu o prevode vlastníctva k bytu podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“), na základe ktorej nadobudli byt do svojho bezpodielového spoluvlastníctva. V zmluve o prevode vlastníctva bytu sa sťažovateľ so svojou vtedajšou manželkou zaviazali, že v prípade prevodu vlastníctva k bytu do desiatich rokov od podpisu zmluvy o prevode na inú osobu, ako sú manžel, deti, vnuci alebo rodičia, sú povinní vrátiť predávajúcej rozdiel medzi cenou bytu vypočítanou podľa zákona č. 182/1993 Z. z. a dohodnutou cenou po odpočítaní „poskytnutej zrážky“.

Následne došlo medzi sťažovateľom a jeho manželkou k zrušeniu a vyporiadaniu ich bezpodielového spoluvlastníctva, podľa ktorého sa výlučným vlastníkom bytu, ktorý bol predmetom zmluvy o prevode bytu z 5. augusta 1996, stal sťažovateľ.

Sťažovateľ kúpnu zmluvou z 8. decembra 2000 previedol byt na iné osoby, ako sú manžel, deti, vnuci alebo rodičia.

Žalobkyňa si podľa zmluvy o prevode vlastníctva bytu z 5. augusta 1996 žalobou podanou okresnému súdu 10. septembra 2003 uplatnila voči sťažovateľovi (ako žalovanému, pozn.) nárok na zaplatenie sumy 53 995 Sk s príslušenstvom. Svoje nároky odôvodňovala zmluvným záväzkom, ktorý prevzali sťažovateľ spolu so svojou vtedajšou

manželkou v zmluve o prevode vlastníctva bytu z 5. augusta 1996 uzavretej so žalobkyňou. Konanie bolo vedené okresným súdom pod sp. zn. 15 C 61/04.

Okresný súd rozsudkom z 18. januára 2005 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 53 995 Sk s príslušenstvom a nahradiť trovy konania.

Krajský súd na základe odvolania sťažovateľa svojím rozsudkom z 27. februára 2007 potvrdil rozsudok okresného súdu z 18. januára 2005. Krajský súd v rozsudku zároveň samostatným výrokom pripustil dovolanie proti svojmu rozsudku. Prípustnosť dovolania odôvodnil otázkou po právnej stránke zásadného významu, a to „... či vyporiadaním bezpodielového spoluvlastníctva medzi žalovaným (sťažovateľom, pozn.) a jeho manželkou ako kupujúcimi zo zmluvy o prevode vlastníctva bytu, mohla žalovanému zaniknúť povinnosť zaplatiť rozdiel medzi vypočítanou cenou bytu podľa zákona č. 182/1993 a dohodnutou cenou zníženou o poskytnutú zrážku. Sám túto otázku riešil tak, že aj po uzavretí dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov bol žalovaný ako výlučný vlastník bytu stále viazaný právami a povinnosťami vyplývajúcimi zo zmluvy o prevode vlastníctva bytu.“.

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu z 27. februára 2007 dovolanie, ktoré odôvodnil „... vadou konania vyplývajúcou z ustanovenia § 237 písm. e) O. s. p., inou vadou konania a neprávny právny posúdením veci odvolacím súdom. Vyčítal odvolaciemu súdu, že nevenoval náležitú pozornosť okruhu pasívne legitimovaných účastníkov konania, keď podľa jeho názoru účastníčkou konania mala byť aj jeho manželka. Namietal tiež neplatnosť zmluvy o prevode bytu v časti, v ktorej bola dohodnutá povinnosť zaplatiť rozdiel v cene bytu...“.

Najvyšší súd rozsudkom z 28. februára 2008 dovolanie sťažovateľa zamietol a v odôvodnení svojho rozsudku poukázal na to, že rozsudok krajského súdu z 27. februára 2007 preskúmaval len vo vzťahu k otázke zásadného právneho významu, pre ktorú krajský súd pripustil dovolanie vo veci.

Sťažovateľ vidí porušenie ním označených základných a iných práv v postupe a rozsudku najvyššieho súdu z 28. februára 2008.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnymi závermi všeobecného súdu, ktoré sa podľa neho opierajú o nesprávny výklad zákonných ustanovení a sú v rozpore so skutkovým stavom veci, a to v časti rozhodovania o dôvodnosti dovolania proti rozsudku krajského súdu z 27. februára 2007.

Podstatou námietok sťažovateľa proti rozsudku najvyššieho súdu z 28. februára 2008 nie je jeho nespokojnosť s jeho právnym názorom v otázke, ktorú krajský súd ustálil ako otázku zásadného právneho významu a pre ktorú krajský súd pripustil dovolanie voči svojmu rozsudku. Sťažovateľ vo vzťahu k rozsudku najvyššieho súdu z 28. februára 2008 namietal, že okresný súd vydal vo veci dva platobného rozkazy, účastníčkou konania na strane žalovaného mala byť podľa sťažovateľa aj jeho vtedajšia manželka, a tiež namietal nevysporiadanie sa s otázkou čiastočnej neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva k bytu.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 *mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody

(I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd po preskúmaní rozsudku najvyššieho súdu z 28. februára 2008 konštatuje, že v ňom nie je možné ustáliť prvky arbitrárnosti, ktoré by nasvedčovali nesprávnosti skutkových a právnych záverov namietaných sťažovateľom alebo ktoré by spočívali v nedostatočnom zistení skutkového stavu veci, nesprávnych právnych záveroch či nedostatočnom odôvodnení záverov najvyššieho súdu.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd preskúmal rozsudok krajského súdu z 27. februára 2007 v rozsahu v akom bolo prípustné voči nemu dovolanie, t. j. v rozsahu krajským súdom vymedzenej otázky zásadného právneho významu, stotožnil sa s právnym názorom krajského súdu, a preto dovolanie sťažovateľa ako nedôvodné zamietol. Pričom samotný sťažovateľ vo svojej sťažnosti nenamietal nesprávnosť záverov najvyššieho súdu v otázke, ktorá bola krajským súdom vymedzená ako otázka zásadného právneho významu.

Najvyšší súd v rozsudku z 28. februára 2008 k samotnému dovolaciemu dôvodu (otázke zásadného právneho významu, tak ako túto vymedzil krajský súd) uviedol:

„Podstatou právnej otázky, pre ktorú odvolací súd pripustil dovolanie, bola vlastne otázka, či vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva treba považovať za prevod vlastníctva a či teda žalovaný nadobudol vlastníctvo k bytu ako manžel z právneho dôvodu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva a v dôsledku toho už nebol viazaný v ďalšom období (pri realizácii svojho dispozičného oprávnenia nakladať s bytom) ustanoveniami zmluvy uzavretej so žalobkyňou.

Dovolací súd považuje právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva nemá charakter typického prevodu vlastníctva bytu a žalovaný aj po vyporiadaní tohto spoluvlastníctva bol stále viazaný ustanoveniami zmluvy uzavretej so žalobkyňou, za správny. Inštitút bezpodielového spoluvlastníctva je základnou úpravou majetkových vzťahov medzi manželmi. Je v ňom vyjadrené rovnaké právne postavenie manželov po stránke hospodárskej. Pojmovým znakom tohto spoluvlastníctva je

bezpodielovosť, teda miera účasti manželov na právach a povinnostiach vyplývajúcich z bezpodielového spoluvlastníctva nie je vyjadrená podielmi. Podstata vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva je v jeho likvidácii. Vyporiadanim bezpodielového spoluvlastníctva sa stanoví, ktoré veci zostanú v úplnom, oddelenom, výlučnom vlastníctve jedného z bezpodielových spoluvlastníkov (manželov, bývalých manželov), a ktoré vo vlastníctve druhého, čo súčasne znamená, že stráca vlastníctvo k veciam ten, komu vlastníctvo nezostáva. Vyporiadanim sa teda vlastníctvo nezriaďuje, nenadobúda a nejde o žiaden prevod ani prechod. Na tomto závere nič nemení ani ustanovenie § 149a Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého pokiaľ sa dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva týkajú nehnuteľností, musia mať písomnú formu a nadobúdajú účinnosť až vkladom do katastra. Vzhľadom na chápanie bezpodielového spoluvlastníctva ako dvojitého úplného vlastníctva manželov, vkladom nenadobúda vlastníctvo ten, komu nehnuteľnosť zostala, pretože vlastníctvo už má. Vkladom sa len potvrdzuje účinnosť dohody, že vlastníctvo sa mu ponecháva a druhý o neho prichádza.

Vychádzajúc z týchto záverov v preskúmvanej veci účinnosťou dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva nedošlo k prevodu vlastníctva bytu na žalovaného, vlastníctvo mu zostalo zachované, zatiaľ čo jeho manželka vlastníctvo stratila.

V ďalšom období zostal v postavení kupujúceho so všetkými právami a povinnosťami vyplývajúcimi zo zmluvy o prevode vlastníctva bytu. Ako výlučný vlastník už len on mohol disponovať s vlastníckym právom k bytu, čo aj urobil, keď skôr ako uplynula doba desiatich rokov od podpisu zmluvy, previedol vlastníctvo bytu na iné osoby ako je manželka, deti, vnuci alebo rodičia, čím mu zároveň vznikla povinnosť splniť dohodnutý záväzok.“

Najvyšší súd sa ďalšími dovolacími dôvodmi sťažovateľa (okrem otázky zásadného právneho významu) nezaoberal, pretože tieto presahovali rámec jediného prípustného dovolacieho dôvodu v danom prípade.

Rozsudkom najvyššieho súdu z 28. februára 2008 nemohlo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa, pokiaľ ide o namietané iné skutkové a právne závery najvyššieho súdu než tie, aké vyústili do záveru najvyššieho súdu v otázke zásadného

právneho významu. Najvyšší súd nepreskúmal rozsudok krajského súdu z 27. februára 2007 v časti jeho iných skutkových a právnych záverov, a preto ani sám takéto závery neurobil, len sa okrajovo vyjadril aj k ďalším dovolacím dôvodom, pričom uviedol: „V danom prípade je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 O. s. p., t. j. len preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň v dôvodoch rozsudku vymedzil otázku po právnej stránke zásadného významu. to znamená, že dovolateľ bol oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to iba v otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Dovolací súd preto skúmal v dovolacom konaní správnosť napadnutého rozsudku len vo vzťahu k tejto otázke a nezaoberal sa aj inými námietkami dovolateľa (týkajúcimi sa pasívnej legitímácie a čiastočnej neplatnosti zmluvy).“

Ústavný súd poznamenáva, že citované odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu z 28. februára 2008 obsahuje veľmi podrobné, dôsledné a vyčerpávajúce vysporiadanie sa so všetkými skutočnosťami, ktoré boli jediným prípustným dovolacím dôvodom v tomto konaní. Sťažovateľ neuviedol vo svojej sťažnosti žiadne argumenty, ktoré by boli spôsobilé spochybniť správnosť a ústavnosť záverov najvyššieho súdu o nedôvodnosti dovolania vo veci sťažovateľa a svedčili by o prípadnej arbitrárnosti právnych záverov najvyššieho súdu.

Podľa názoru ústavného súdu skutočnosť, že sa sťažovateľ nestotožňuje s právnym názorom súdov a s ich právnymi závermi, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a neznamená ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu v napadnutom rozhodnutí najvyššieho súdu o takéto rozhodnutie nejde.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2008